

ВИСНОВКИ
експертної комісії
Міністерства освіти і науки України
за результатами проведення чергової акредитаційної експертизи з
підготовки фахівців зі спеціальності
8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища»
за ступенем вищої освіти «магістр»
у Херсонському державному університеті

Відповідно до пункту 4 Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 09 серпня 2001 р. № 978 «Про затвердження Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах» з метою проведення чергової акредитаційної експертизи підготовки магістрів зі спеціальності 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» у Херсонському державному університеті та на виконання наказу Міністерства освіти і науки України від 24.03.2016 р. № 532-Л «Про проведення акредитаційної експертизи», експертна комісія у складі:

ПАХОМОВ	завідувач кафедри зоології та екології
Олександр	Дніпропетровського національного університету імені
Євгенович	Олеся Гончара, доктор біологічних наук, професор,
	голова комісії;
НАКОНЕЧНИЙ	завідувач кафедри біології та екології Миколаївського
Ігор	національного університету імені В.М.Сухомлинського,
Володимирович	доктор біологічних наук, професор, член комісії,

у період з 5 по 7 квітня 2016 року включно на місці розглянула матеріали акредитаційної справи, перевірила та встановила відповідність поданої інформації щодо можливості акредитації спеціальності 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» у Херсонському державному університеті.

Експертизу проведено у відповідності до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України від 09.08.2001 р. № 978 «Про затвердження Положення про акредитацію вищих навчальних закладів та спеціальностей», Державних вимог до акредитації спеціальності від 13.06.2012 р. № 689 та інших законодавчих і нормативних документів.

Висновки складені на підставі інформації, яка отримана експертним шляхом вивчення матеріалів акредитаційної справи та відповідних первинних документів, що підтверджують правові засади для проведення освітньої діяльності Херсонського державного університету, відомості про матеріально-технічну базу, кадрове, навчально-методичне, інформаційне та інше ресурсне забезпечення.

За результатами перевірки і вивчення матеріалів комісія констатує:

1. Загальна характеристика вищого навчального закладу освіти

Херсонський державний університет – вуз IV рівня акредитації, що діє на підставі «Статуту ХДУ», затвердженого Міністерством освіти і науки України № 269 від 05.12.2002 р.

Голова комісії

О.Є. Пахомов

Навчальний заклад зареєстрований Херсонським міськвиконкомом за № 4643 від 24.12.2002 р., заснований на державній формі власності і підпорядкований Міністерству освіти і науки України, розташований за адресою: вулиця 40 років Жовтня, 27, м. Херсон (телефони: 32-67-05, 32-67-06, 32-67-54).

Надані документи для здійснення освітньої діяльності:

Сертифікат про акредитацію: серія РД – IV № 2270507, виданий відповідно до рішення Акредитаційної комісії від 8 липня 2014 року протокол № 110 (наказ МОН України від 15.07.2014 р. № 2642-Л), термін дії до 1 липня 2019 р

Ліцензія: серія АЕ № 636409, видана рішенням Акредитаційної комісії від 18.05.2015 року, протокол № 115 (наказ МОН України від 14.04.2015 № 553л), дата видачі ліцензії – 18.05.2015.

Довідка про включення Херсонського державного університету до Державного реєстру ВНЗ України № 22-Д-202 від 17.03.2008 р.

Сертифікат: серія НД-IV № 2248720 від 25.05.11 протокол ДАК № 87 (Наказ Монмолодьспорт України від 07.06.11 р. № 2128 – л, з напрямку 0401 Природничі науки, спеціальності 8.04010601 Екологія та охорона навколишнього середовища. Термін дії сертифіката до 01 липня 2016 року.

У Херсонському державному університеті розроблена концепція освітньої діяльності ВНЗ, в якій визначено мету та завдання діяльності у підготовці магістрів, принципи діяльності, шляхи досягнення поставлених завдань та перспективи розвитку.

Херсонський державний університет сьогодні - це багатoproфільний науково-педагогічний і культурно-освітній центр Півдня України, навчання в якому здійснюється на денній, заочній та екстернатній формах навчання. До структури університету входять 13 факультетів, 51 кафедра, з яких 34 – випускових, з них 25 є випусковими для освітнього рівня «магістр».

Станом на 01.01.2016 року чисельність науково-педагогічних працівників, які забезпечують підготовку фахівців за всіма освітньо-кваліфікаційними рівнями складає: всього – 596 осіб; з них працюють за основним місцем роботи – 510 (85,5 %) осіб; серед них: кандидатів наук, доцентів та осіб, що до них прирівнюються – 331 (55,5 %) осіб (за основним місцем роботи – 311 (60 %) осіб), докторів наук, професорів та осіб, що до них прирівнюються – 65 (11 %) осіб (за основним місцем роботи – 51 (10 %) осіб).

З метою реалізації системи ступеневої освіти ХДУ співпрацює з навчальними закладами I-II рівнів акредитації в умовах навчально-науково-виробничих комплексів: "Херсонський державний університет – Херсонське вище професійне училище ресторанного господарства", "Херсонський державний університет – Бериславський педагогічний коледж імені В.Ф. Беньковського", "Херсонський державний університет – Херсонське вище училище фізичної культури"

При університеті діє докторантура з 7 спеціальностей, аспірантура – з 35 наукових спеціальностей. Щорічно, відповідно до дозволів Міністерства освіти і науки України, здійснюється прийом до аспірантури та докторантури.

Херсонський державний університет має сучасну матеріально-технічну базу: 6 учбових корпусів (загальна навчальна площа – 54,8 тис. м²); студентське містечко, що об'єднує 3 гуртожитки на 1547 місць; бібліотека з 5 читальними залами та 3 абонементами навчальної літератури, фонд якої налічує близько 500

тис. примірників; 2 актові зали; 3 спортивні зали; навчальні майстерні; санаторій-профілакторій; навчально-тренувальний центр з водних видів спорту; агробіостанцію-ботанічний сад; астрономічна обсерваторія; виставкова зала; музей історії університету; юридична клініка; парк сільськогосподарської техніки; спортивно-оздоровчий табір «Буревісник» на березі Чорного моря загальною площею 51,2 тис. м².

Для вирішення службових питань використовується транспорт університету. Власні газові котельні обігрівають учбові корпуси та студентські гуртожитки університету.

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України (І/П-4153 від 23.10.01) у 2001 році при ХДУ створено видавництво, що є структурним підрозділом університету, який займається організаційною, творчою та виробничою діяльністю. Його площа – 266,4 м², розташований за адресою 40 років Жовтня, 4, корпус ХДУ №6.

На виконання вимог щодо забезпечення якості фізичного виховання студентської молоді та проведення якісної підготовки з дисципліни «Фізичне виховання» до проведення занять з фізичного виховання в університеті залучені провідні викладачі факультету фізичного виховання та спорту. Для студентів, що мають медичні протипоказання, організовані спеціальні групи, які проводять навчання за адаптованими, відповідно до характеру захворювань, програмами.

Враховуючи природно-кліматичні особливості південного регіону, заняття з фізичного виховання у відповідні пори року проводять на відкритих майданчиках та стадіоні, водно-спортивній базі, тренажерних майданчиках.

Обов'язковим для всіх студентів та співробітників є проходження щорічного медогляду, профілактичних щеплень, ФГОГК тощо. Додаткові фізіотерапевтичні заходи проводяться профілакторієм ХДУ, де обслуговується понад 800 студентів на рік.

Висновок: усі копії документів у акредитаційній справі відповідають оригіналам і нормативним вимогам до них та забезпечують правові засади діяльності навчального закладу, а також свідчать про можливість акредитації спеціальності 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» освітнього ступеня «магістр» із ліцензованим обсягом 15 (п'ятнадцять) осіб денної форми та 15 (п'ятнадцять) осіб заочної форми навчання галузі знань 0401 «Природничі науки».

2. Формування контингенту студентів

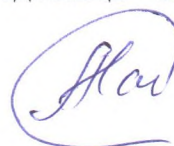
Підготовка фахівців зі спеціальності 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» ступеня вищої освіти «магістр» здійснюється відповідно до ліцензійного обсягу прийому 15 осіб на денну та 15 осіб на заочну форми навчання.

Обсяг державного замовлення на підготовку фахівців зі спеціальності «Екологія та охорона навколишнього середовища» визначається відповідно до загального обсягу, що встановлюється Міністерством освіти і науки України.

Перевищення ліцензованого прийому на навчання не встановлено.

Прийом на здобуття ступеня магістра здійснюється за результатами вступних випробувань на основі ступеня бакалавра за напрямом підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване

Голова комісії, професор

Пахомов О.Є.

природокористування», кваліфікаційного рівня спеціаліста зі спеціальності 7.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища», а також на основі ступеня бакалавра та освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, здобутого за іншою спеціальністю, за умови успішного проходження додаткових вступних випробувань з урахуванням середнього бала диплому.

Таблиця 1.

Показники формування контингенту студентів
Спеціальності 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища»
Галузі знань 0401 «Природничі науки»
Ступеня вищої освіти «магістр»

№ з/п	Показник		Роки		
			2013 рік	2014 рік	2015 рік
1	2		3	4	5
1.	Ліцензований обсяг підготовки (осіб)	Денна	15	15	15
		Заочна	0	0	15
2.	Прийнято на навчання, всього (осіб) • в т.ч. за держзамовленням: Прийнято на навчання, всього (осіб)	Денна	13	8	8
		Денна	7	8	6
		Заочна	0	0	1
3.	Подано заяв на одне місце:	Денна	14	21	18
		Заочна	0	0	1
4	Всього студентів спеціальності у ВНЗ	Денна	13	8	8
		Заочна			1
		Разом	13	8	9
5.	Конкурс абітурієнтів на місця за держзамовленням	Денна	2	2,6	3
		Заочна	0	0	1
6	Кількість студентів яких відраховано (всього):	Денна	0	0	3
		Заочна	0	0	0

Заходи, спрямовані на розвиток спеціальності та збереження контингенту магістрів зі спеціальності «Екологія та охорона навколишнього середовища», здійснюються у тісній залежності із загальним розвитком освітнього рівня «бакалавр» з напрямку підготовки «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування». Саме тому важливе значення має профорієнтаційна робота з базовими школами, гімназіями, коледжами, технікумами, заповідниками де проходять практику студенти або працюють випускники спеціальності, робота зі ЗМІ, Херсонською обласною адміністрацією тощо. Організуються зустрічі з випускниками шкіл; кожного року проводиться день відкритих дверей для учнів та їх батьків.

Рекламна продукція, яка надає інформацію про напрям підготовки «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» та спеціальність «Екологія та охорона навколишнього середовища», про умови навчання в університеті, розповсюджується у школах м.Херсона та Херсонської, Миколаївської, Вінницької та Кіровоградської областей, представлена у приймальній комісії ХДУ.

Висновок: проведений аналіз формування контингенту свідчить про існуючі потреби у фахівцях відповідного рівня освіти в регіоні, а також про

Голова комісії, професор

Пахомов О.Є.

ефективність профорієнтаційної роботи кафедри екології та географії, а умови створені на факультеті відповідають державним вимогам з акредитації спеціальності 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» освітнього ступеня «магістр» із ліцензованим обсягом 15 (п'ятнадцять) осіб денної форми та 15 (п'ятнадцять) осіб заочної форми навчання галузі знань 0401 «Природничі науки».

3. Зміст підготовки фахівців

Підготовка магістрів за спеціальністю 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища», забезпечується такими нормативними документами як: освітньо-кваліфікаційна характеристика, освітньо-професійна програма, засоби діагностики вищої освіти та навчальним планом, що розроблені з врахуванням вимог Закону України «Про вищу освіту», Кодексу законів про працю та інших нормативних і законодавчих актів, затверджених у встановленому порядку.

Експертною комісією встановлено, що для проведення освітньої діяльності університет має повний пакет нормативно-методичної документації за спеціальністю 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» галузі знань 0401 «Природничі науки»: відповідна нормативна освітньо-професійна програма, освітньо-кваліфікаційна характеристика, засоби діагностики якості вищої освіти магістра, що розроблені робочою групою Міністерства освіти та науки України. Зазначена документація погоджена і затверджена у встановленому порядку. Зміст освітньо-кваліфікаційних характеристик відповідає вимогам Державного стандарту, а перелік навчальних дисциплін, що містять освітньо-професійні програми, зміст атестації здобувачів відповідають профілю підготовки магістра галузі знань 0401 «Природничі науки». Варіативна складова розроблена та затверджена у встановленому порядку.

Навчальний план розроблено у відповідності до Державного стандарту вищої освіти з екології, згідно з вимогами освітньо-кваліфікаційної характеристики та освітньо-професійної програми підготовки магістра.

Навчальний план складається з двох складових частин нормативної та вибіркової. В межах нормативної частини виділяється три блоки: дисциплін соціально-гуманітарної підготовки, дисциплін фундаментальної, природничо-наукової та загальноекономічної підготовки, дисциплін професійної і практичної підготовки. В межах вибіркової частини виділяються цикли самостійного вибору ВНЗ та самостійного вибору студентів. Для кожної дисципліни визначено кількість годин (кредитів), обсяги аудиторної та самостійної роботи, тижневе навантаження, форми контролю. Визначено термін та форми проведення атестації, практичної підготовки.

У цілому термін навчання складає 1,5 навчального року, загальна кількість кредитів – 90, загальна кількість годин - 2700, з яких: 624 години аудиторних занять, 2076 годин самостійної роботи. Теоретичне навчання складає 58,5 кредитів, практична підготовка 12 кредитів, атестація здобувачів вищої освіти 19,5 кредитів.

Для конкретизації планування освітнього процесу на кожний навчальний рік складається відповідний робочий навчальний план, що затверджуються керівництвом університету.

Голова комісії, професор

Пахомов О.Є.

Для кожної навчальної дисципліни, яка входить до освітньо-професійної програми та до навчального плану, складено навчальні та робочі програми дисциплін, що є нормативними документами, і затверджені в установленому порядку. Навчальна програма кожної нормативної дисципліни складена згідно з вимогами державного стандарту освіти України. В робочих програмах визначені мета і завдання дисциплін, тематичний план, зміст програм, плани практичних (семінарських) занять, завдання для лабораторних робіт, завдання для самостійної роботи студентів, критерії оцінок, рекомендована література.

Забезпеченість навчальних дисциплін робочими та навчальними програмами становить 100%. Робочі програми відповідають ОПП, ОКХ та сучасним вимогам вищої школи.

Кафедрами екології та географії, соціально-економічної географії, ботаніки, біології людини та імунології, філософії, мовної освіти, педагогіки та психології, технологічної освіти університету розроблено методичне забезпечення дисциплін, які включені у навчальні плани з підготовки спеціальності 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» галузі знань 0401 «Природничі науки», у вигляді НКМД, що складаються з таких матеріалів: робочі та навчальні програми дисципліни; інструктивно-методичні матеріали до лабораторних, практичних і семінарських занять; матеріалів до індивідуальної та самостійної роботи студентів; навчально-методичні матеріали.

Також розроблені програми практик згідно з «Положенням про порядок проведення практики студентами ХДУ» їх аналіз показує, що вони відповідають вимогам вищезазначених документів, навчальному плану, ОПП та ОКХ. Атестація магістрів здійснюється згідно з вимогами засобів діагностики, вимоги до виконання дипломних робіт відповідають завданням визначення відповідності рівня якості вищої освіти вимогам стандартів вищої освіти.

У робочих матеріалах з усіх навчальних дисциплін є дидактичні матеріали (завдання з окремих тем, контрольні запитання, засоби контролю) з організації та проведення самостійної та індивідуальної роботи студентів, що відповідають акредитаційним вимогам. У робочих програмах з усіх навчальних дисциплін є критерії оцінювання знань і вмінь студентів.

За всіма дисциплінами відповідного навчального плану підготовлені навчально-методичні комплекси (НКМД). Навчально-методичне забезпечення всіх дисциплін, що викладаються працівниками кафедр університету з підготовки магістрів, включають: державні стандарти вищої освіти, відповідні навчальні плани, навчальні програми з усіх нормативних і вибіркокових навчальних дисциплін, програми практик, конспекти лекцій, підручники і навчальні посібники, інструктивно-методичні матеріали до семінарських і практичних занять, індивідуальні семестрові завдання для самостійної роботи студентів з навчальних дисциплін, контрольні завдання до семінарських і практичних занять, контрольні роботи з навчальних дисциплін для перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу, комплекти тестів, методичні матеріали для студентів з питань самостійного опрацювання фахової літератури, написання дипломних робіт.

Висновок: ОКХ, ОПП, ЗД, навчальні плани та робочі програми за напрямом спеціальністю 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» освітнього ступеня «магістр» галузі знань 0401 «Природничі науки» відповідають діючим стандартам і вимогам акредитації.

Голова комісії, професор

Пахомов О.Є.

Комісія констатує, що зміст підготовки фахівців освітнього ступеня «магістр» зі спеціальності 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» галузі знань 0401 «Природничі науки» відповідає вимогам ОПП, ОКХ, ЗД і регламентується документами, затвердженими в установленому порядку.

4. Організація та навчально-методичне забезпечення освітнього процесу

Основою для організації освітнього процесу є відповідний навчальний план за спеціальністю. Відповідно до навчального плану зі спеціальності 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» випускова кафедра складає щорічні плани навчально-методичних видань і додатково замовляють нову навчально-методичну літературу для бібліотеки ХДУ, що має два фонди - на паперових та електронних носіях.

З метою поліпшення якості освітнього процесу діє науково-методична рада факультету та науково-методична рада ХДУ. Основними напрямками їх діяльності є: розробка програм підготовки фахівців різного рівня, вивчення та впровадження нових технологій навчання, встановлення нормативного змісту та обсягів навчальних дисциплін, розробка робочих та семестрових планів, замовлення необхідного методичного та інформаційного забезпечення освітнього процесу та інше. Науково-методична рада розглядає розроблені Положення про організацію та проведення атестації здобувачів вищої освіти в ХДУ, Положення про дипломну роботу, Положення ХДУ про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів, розроблену систему контролю якості знань студентів, її випробування і впровадження в освітній процес тощо.

Наявність методичного забезпечення дисциплін згідно навчального плану підготовки магістрів зі спеціальностей 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища», галузі знань 0401 «Природничі науки» складає 100%.

Навчально-методичні комплекси дисциплін спеціальності 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» та якість розроблених матеріалів загалом відповідають існуючим вимогам до цих документів та рівню підготовки фахівців.

Кафедрами екології та географії, соціально-економічної географії, ботаніки, біології людини та імунології, філософії, мовної освіти, педагогіки та психології, технологічної освіти університету розроблено методичне забезпечення дисциплін, які включені у навчальні плани з підготовки спеціальності 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» галузі знань 0401 «Природничі науки», у вигляді НКМД.

Розроблені НКМД загалом відповідають вимогам підготовки фахівців освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища».

Система проміжного та підсумкового контролю знань студентів побудована на використанні сучасних методів. Кафедри університету викладачі яких працюють в магістратурі, керуються розробленими в ХДУ методичними вказівками до самостійної роботи студентів, Положенням про самостійну роботу студентів і систему контролю їх знань. Із сучасних форм контролю за

самостійною роботою на кафедрах використовуються тести, у тому числі електронне тестування, ситуаційні задачі, ділові ігри, написання есе тощо.

Випусковою кафедрою здійснюється постійна робота щодо безперервної комп'ютеризації освітнього процесу. Впроваджуються пакети прикладних програм, розроблені спеціалізованими закладами та викладачами кафедр університету.

У загальному бюджеті навчального часу значний обсяг годин відведено на практичну підготовку. Практична підготовка магістрів зі спеціальності 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» галузі знань 0401 «Природничі науки» є важливою складовою освітнього процесу.

Навчальним планом передбачено два види практики: виробнича практика у другому семестрі тривалістю 8 тижнів, а також дві переддипломні практики, перша у другому семестрі тривалістю 1 тиждень, друга у третьому семестрі тривалістю 5 тижнів.

Практики проводиться на підставі «Положення про порядок проведення практики студентами університету», затвердженого Вченою радою університету.

Мета виробничої (асистентської) практики магістрів – формування професійно-педагогічних умінь асистента у вищому навчальному закладі на відповідній кафедрі, психологічна та методична підготовка студентів до професії асистента. Базою практики є кафедра екології та географії Херсонського державного університету.

Висновок: таким чином організаційне та навчально-методичне забезпечення освітнього процесу підготовки фахівців освітнього ступеня «магістр» зі спеціальності 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» з ліцензованим обсягом 15 (п'ятнадцять) осіб денної форми та 15 (п'ятнадцять) осіб заочної форми навчання галузі знань 0401 «Природничі науки» відповідає державним вимогам до акредитації спеціальності.

5. Кадрове забезпечення підготовки фахівців

Підготовку студентів спеціальності 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» за рівнем вищої освіти «магістр», забезпечують спеціалісти 7 кафедр: кафедра екології та географії, кафедра соціально-економічної географії, кафедра ботаніки, кафедра біології людини та імунології, кафедра філософії та соціально-гуманітарних наук, кафедра мовної освіти, кафедра педагогіки, психології і освітнього менеджменту.

У цілому процес підготовки студентів за спеціальністю 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» рівня вищої освіти «магістр» здійснюють 18 викладачів, з яких 15 (83,3%) працюють на постійній основі, 3 викладача (16,7%) працюють як зовнішні сумісники. Від загальної кількості викладачів 10 (55,5%) працюють на випусковій кафедрі. Якісний склад наступний: докторів наук – 7 (38,8 %), кандидатів наук – 11 (61,2%).

Випусковою кафедрою є кафедра екології та географії, на якій працюють 18 викладачів, серед яких 14 на постійній основі та 4 зовнішні сумісники. Викладачі, що працюють на постійній основі, складають 77,7% від загальної чисельності. Серед працюючих на постійній основі: 2 доктори наук – Бойко М.Ф., Пилипенко І.О. (14,3%), 8 кандидатів наук (57,2%), серед яких - Давидов О.В., Охременко І.В., Семенюк С.К., Кундельчук О.П., Сараненко І.І., Приймак

В.В., Верлатий Д.Б., Саркісов А.Ю., 1 старший викладач (7,1%) – Жукова Л.Р., 2 викладачі (14,3 %) – Зінченко М.О., Пономарьова А.А., та 1 асистент (7,1%) – Орлова К.С.

На кафедрі працює 4 зовнішні сумісники (20%), серед яких 2 доктора наук, (Пилипенко Ю.В., Морозов О.В.), 1 кандидат наук (Дудяк Н.В.), 1 аспірант (Луцкіна І.В.).

Лекційні курси на спеціальності 8.04060401 «Екологія та охорона навколишнього середовища» викладають виключно професора, доктора наук та доценти, доктора наук та кандидати наук: професор, д.б.н. Бойко М.Ф. – методологія екологічних досліджень; професор, д.п.н. Слюсаренко Н.В. – психологія і педагогіка вищої школи; професор, д.с-г.н. Пилипенко Ю.В. – стратегія сталого розвитку; професор, д.с-г.н. Морозов О.В. – екологічна політика; доцент, к.геогр.н. Давидов О.В. – екологія геосфер та геоінформаційні системи; доцент, д.геогр.н. Пилипенко І.О. – еколого-безпечне управління регіоном; доцент, к.геогр.н. Охременко І.В. – екологічний менеджмент і аудит; доцент, к.б.н. Сараненко І.І. – системний аналіз якості навколишнього середовища; доцент, д.с-г.н. Приймак В.В. – екобезпечні технології; доцент, к.б.н. Кундельчук О.П. – техногенно-екологічна та радіаційна безпека; доцент, к.е.н. Дудяк Н.В. – основи регіонального природокористування; доцент, д.геогр.н. Мальчикова Д.С. – основи територіального планування; професор, д.п.н. Сидорович М.М. – молекулярна екологія;

Серед співробітників кафедри, які не мають наукового ступеня та вченого звання, лише Жукова Л.Р. викладає практичні та семінарські заняття з дисципліни цивільний захист та охорона праці в галузі, бо вона має фаховий сертифікат, який дозволяє їй це робити.

З 2016 року виконує обов'язки завідувача кафедри екології та географії Бойко М.Ф., доктор біологічних наук, професор, який працює на постійній основі.

На кафедрі також працює достатня для забезпечення якісної організації освітнього процесу кількість навчально-допоміжного персоналу.

Якісний склад викладачів, які забезпечують підготовку магістрів за спеціальністю 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» галузі знань 0401 «Природничі науки», відповідає критеріям фаховості та акредитаційним вимогам щодо кількості докторів і кандидатів наук.

Кадрові вимоги що до забезпечення провадження освітньої діяльності у сфері підготовки магістрів за спеціальністю 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» повністю відповідають додатку 12 до ліцензійних умов.

Пріоритетом розвитку випускової кафедри екології та географії факультету біології, географії і екології Херсонського державного університету є підготовка і підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу в контексті сучасних вимог. Саме це є основою підготовки конкурентоспроможних фахівців, що зможуть ефективно функціонувати в реальних умовах.

Підвищення кваліфікації та професійного рівня співробітників кафедри та на факультеті здебільшого здійснюється під керівництвом професора Бойко М.Ф., (було захищено 5 кандидатських дисертацій та 2 докторські дисертації).

Викладачі кафедри щорічно підвищують свій професійний, науково-методичний та педагогічний рівень у різних закладах освіти. У жовтні 2015 року доцент кафедри Пилипенко Ігор Олегович захистив дисертацію для отримання ступеню доктора географічних наук на тему «Центро-периферійні процеси і структури в територіальній організації суспільства».

Співробітники кафедри постійно покращують свій якісний рівень за рахунок стажування у інших ВНЗ та у спеціалізованих державних закладах України. Доцент кафедри Семенюк С.К. пройшов піврічне стажування, з 01 грудня 2014 року по 31 травня 2015 року в Регіональній південно-дніпровській філії Державного закладу «Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління».

Доцент кафедри Приймак В.В. пройшла піврічне стажування з 1.06.2015 по 1.12.2015 року в Інституті агроєкології і природокористування при Національній академії аграрних наук України.

Доцент Сараненко І.І. пройшла місячне стажування з 25.05.2015 по 25.06.2015 року на кафедрі екології та охорони навколишнього середовища, ННЦ «Інститут Біології», Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Доцент кафедри Охременко І.В. пройшла місячне стажування (квітень 2015 року) в Регіональній південно-дніпровській філії Державного закладу «Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління». У відповідному закладі пройшла місячне стажування (травень 2015 року), доцент Кундельчук О.П.

Найкращі студенти спеціальності «Екологія та охорона навколишнього середовища», а також викладачі кафедри, мають можливість навчатися в аспірантурі. На факультеті біології, географії і екології, існують фахові аспірантури, серед яких із спеціальності - 03.00.16 екологія, до якої періодично вступають та навчаються співробітники кафедри. Так в період з 2012 по 2015 рр. у відповідній аспірантурі навчалася викладач кафедри Пономарьова О.А. (науковий керівник професор Бойко М.Ф.), тема дисертації: «Оптимізація природно-заповідного фонду Херсонської області».

У 2013 році до відповідної аспірантури поступила випускниця кафедри Крутоуз М.Ю. (науковий керівник професор Мойсієнко І.І.), тема дисертації: «Антропогенна трансформація середньостепових ландшафтів Інгулецько-Дніпровського міжріччя».

У 2015 році до аспірантури за спеціальністю 03.00.16 «Екологія» вступила викладач кафедри Луцкіна І.В. (науковий керівник професор Ходосовцев О.Є.) тема дисертації: «Оселища НПП Нижньодніпровський: класифікація, раціональне використання та охорона».

Слід зауважити, що викладачі факультету, які викладають дисципліни в магістратурі також працюють над покращенням свого професійного рівня: так завідувач кафедри соціально-економічної географії Мальчикова Д.С. захистила докторську дисертацію на тему «Методологія і методика геопланування сільської місцевості на регіональному рівні». Вона має два навчально-методичні посібники: «Теоретико-методологічні і методичні засади геопланування сільської місцевості на регіональному рівні», «Планування територій», які використовуються в освітньому процесі Херсонського державного університету для магістрів – екологів.

Наукова діяльність на кафедрі реалізується згідно з «Концепцією організації науково-дослідної роботи» і є невід'ємною складовою освітнього процесу. Вона здійснюється на підставі Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», Статуту університету.

Тематика дослідження кафедри відповідає Державній науково-технічній програмі Міністерства освіти і науки України 0.1 «Екологічна безпека України», змісту державних програм Управління екології і природних ресурсів Херсонської області. Напрямок досліджень узгоджується також із проектом Державного комітету з науки і техніки України «Збереження тваринного і рослинного світу України», насамперед - з підпрограмою «Розвиток регіональних рекреаційних зон України» (1996).

Професор Бойко М.Ф. є керівником державної науково-дослідної теми №4-13/15 «Методологія запровадження технологій збереження фіторізноманіття в умовах агро ландшафтів півдня України». В розробці відповідної теми також беруть участь доценти Кундельчук О.П., Сараненко І.І., а також фахівці інших кафедр факультету.

На кафедрі екології та географії під керівництвом доцента Давидова О.В. розробляється міжнародна науково-дослідна тема: «Порівняльний аналіз Каховського та Нурекського водосховищ, в оцінці збудженої сейсмічності як фактора екологічної безпеки». З таджицького боку цю тему курирує професор, д.г.м.н. Таджибеков М.М., в розробці теми також задіяні: доцент, д.гоєгр.н. Пилипенко І.О., доцент, к.г.н. Охременко І.В., доцент, к.г.н. Саркісов А.Ю., викладач Зінченко М.О., асистент Сімченко С.В.

Науково-дослідна тема: «Оцінка впливу господарської діяльності на стан навколишнього середовища в межах Херсонської області», розробляється під керівництвом доцента, к.г.н. Охременко І.В., в розробці також приймають участь: доцент, к.б.н. Кундельчук О.П., доцент, к.б.н. Сараненко І.І., доцент, к.с.г.н. Приймак В.В., викладач Луцкіна І.В.

Під керівництвом доцента Семенюка С.К. розробляється науково-дослідна тема: «Структурно-функціональна організація тварин», в розробці теми беруть участь: викладач, к.б.н., Верлатий Д.Б., асистент Орлова К.С.

Результатами науково-практичних досліджень з даних напрямків публікуються у провідних виданнях України та Світу (професор Бойко М.Ф., доцент Пилипенко І.О., доцент Давидов О.В., доцент Охременко І.В., доцент Сараненко І.І., доцент Приймак В.В., доцент Кундельчук О.П. та ін.)

Кафедра активно співпрацює з вищими навчальними закладами а також різноманітними природоохоронними установами. В рамках підписаних офіційних Угод відповідна робота проводиться з кафедрою фізичної географії та природокористування Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова, з кафедрою фізичної географії та геоекології Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка, та з кафедрою геоморфології і палеогеографії Львівського національного університету ім. І. Франка.

Серед установ природоохоронного спрямування слід виділити Чорноморський біосферний заповідник, біосферний заповідник Асканія-Нова, а також Азово-Сиваський та Вижницький національні природні парки. В межах території даних установ проводяться польові практики для студентів екологів.

Голова комісії, професор

Пахомов О.Є.

Результати досліджень доповідались викладачами на Міжнародних та Всеукраїнських конференціях:

Регіональні проблеми України: Географічний аналіз та пошук шляхів вирішення. VI Міжнародна науково-практична конференція (8-9 жовтня 2015р)

Друга Всеукраїнська науково-практична конференція за міжнародною участю «Екологічні проблеми природокористування та охорона навколишнього середовища» (м. Рівне, 21-23 жовтня 2015).

Регіональна науково-практична конференція «Регіональні проблеми гідрометеорології, клімату та екології» (присвячена Дню працівників гідрометеорологічної служби України) (м. Херсон, 12 листопада 2015 р.).

Международная научная конференция, посвященная 80-летию академика АН РТ, доктора геолого-минералогического наук, Джалилова Манзура Рахимовича (Душанбе, листопад 2014 р.).

Науково-практичної конференція, присвячена 175-річчю кафедри зоології та ентомології ім. Б. М. Литвинова ХНАУ ім. В. В. Докучаєва (1840–2015 рр.). (Харків, 21–22 травня 2015 р.).

Сучасний стан навчально-методичного забезпечення підготовки екологів. Навчально-методичний семінар (28-30 травня 2014, Херсон)

Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Напрями розвитку сучасних систем землеробства» присвячена 110 – річчю від дня народження професора С.Д. Лисогорова, (11 грудня 2013, Херсон).

Всеукраїнська науково-практична конференція молодих вчених «Водогосподарсько-меліоративний комплекс України: реалії, проблеми, перспективи», (24-25 квітня 2014, Херсон).

Наукові читання присвячені дню науки — Екологічні дослідження Дніпровсько-Бузького регіону. (Травень 2014 року, Херсон).

X Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji «Dynamika naukowych badan», (07-15 lipca 2014 roku. Przemyśl).

Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція «Регіон – 2014: стратегія оптимального розвитку», (листопад 2014, Харків).

Міжнародна науково-практична конференція. Національні природні парки – минуле, сьогодення, майбутнє. Присвячена 30-річчю створення Шацького національного природного парку, (23–25 квітня Світязь, 2014).

Всі співробітники кафедри беруть участь в організації та проведенні щорічного міжнародного екологічного форуму «Чисте місто. Чиста ріка. Чиста планета» (Херсон, листопад 2009, 2010, 2011, 2013, 2015 р.).

Професорсько-викладацький склад кафедри бере участь в розробці обласної програми конкурентоспроможності Херсонської області «Херсонщина – регіон екологічних технологій та нових економічних моделей».

Кафедра є співорганізатором Всеукраїнської науково-практичної конференції «Регіональні проблеми України: Географічний аналіз та пошук шляхів вирішення».

До виконання зазначених досліджень широко залучаються студенти. Протягом навчального року на кафедрі працювали успішно дві проблемні групи: «Морфодинамічні особливості берегової зони Херсонської області» (керівник доц. Давидов О.В.) та «Екологічна інфраструктура об'єктів різних рівнів» (керівник доц. Охременко І.В.).

Результати досліджень опубліковані в статтях та доповідалися на науково-практичних конференціях різних рівнів. Протягом 2011-2015 років викладачами кафедри разом із магістрами опубліковано біля 30 наукових статей та 12 магістрів взяли участь у науково-практичних конференціях.

Слід зазначити, що для проведення якісного навчального процесу, існує потреба у сучасних виданнях, особливо українською мовою. З огляду на це кафедра проводить роботу по придбанню підручників і посібників останніх років видання з основних навчальних дисциплін. Також ведеться робота по створенню фонду електронних підручників.

На кафедрі ведеться активна робота по виданню та створенню підручників, навчальних посібників, методичних рекомендацій:

1. Кундельчук О.П. Методологія екологічних досліджень. Методичні рекомендації до практичних та семінарських занять. Видавництво ПП Вишемирський В.С., 2011 р. 70 с.
2. Охременко І.В. Авторська навчальна програма з екологічного аудиту для студентів галузі знань 0401 Природничі науки напряму підготовки 6.040106 Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування. Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2011, 12 с.
3. Охременко І.В. Екологічний менеджмент і аудит: Навчально-методичне забезпечення курсу за кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2013. - 52 с
4. Кундельчук О.П., Давидов О.В. Палеоекологія: Робочий зошит для практичних та семінарських занять. Навчальний посібник. ПП Вишемирський В.С., 2013, 145 с.
5. Пилипенко Ю.В. Гідроботаніка: Навчальний посібник - Херсон: Олди-плюс, 2013. – 376 с.
6. Кундельчук О.П. Основи загальної екології та неоекологія: Конспекти лекцій. Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2015. – 384 с.
7. Кундельчук О.П. Екологічна та техногенна безпека: Робочий зошит до практичних занять для студентів напряму підготовки 6.070801. Екологія та охорона навколишнього середовища. Херсон: Вишемирський В.С. 2014. – 84 с.
8. Сараненко І.І. Ґрунтознавство. Методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт для студентів напряму підготовки 6.040102 Біологія* денної та заочної форм навчання вищих навчальних закладів. Херсон: Вишемирський В.С. 2014. – 32 с.
9. Бойко М.Ф. Методичні рекомендації до лабораторних робіт з систематики несудинних рослин (водорості, мохоподібні). Херсон: ХДУ, 2014. – 32 с.
10. Машкова О.В., Меркулова О.О. Геоекологічні основи туризму. Методичні рекомендації до проведення семінарських і практичних робіт для студентів напрямів підготовки 6.040104."Географія", 6.140103 "Туризм". Херсон: ПП Вишемирський В.С. – 2013. – 24 с.

Висновок: експертна комісія засвідчує відповідність науково-педагогічної підготовки викладачів (вища освіта, наукова спеціальність, науковий ступінь, вчене звання) змісту дисциплін, які вони викладають. Комісія також вважає, що кадрове забезпечення підготовки фахівців за спеціальністю 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» ступеню вищої освіти «магістр» із ліцензованим обсягом 15

(п'ятнадцять) осіб денної та 15 (п'ятнадцять) осіб заочної форми навчання в Херсонському державному університеті відповідає державним вимогам до акредитації за всіма циклами підготовки навчальних планів.

6. Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу

Для підготовки фахівців за спеціальністю 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» освітнього ступеню «магістр» галузі знань 0401 «Природничі науки», Херсонський державний університет має необхідну матеріальну базу: 6 учбових корпусів (загальна навчальна площа – 54,8 тис. м²); студентське містечко, що об'єднує 3 гуртожитки на 1547 місць; бібліотека з 5 читальними залами та 3 абонементом навчальної літератури, фонд якої налічує близько 500 тис. примірників; 2 актові зали; 3 спортивні зали; навчальні майстерні; санаторій-профілакторій; навчально-тренувальний центр з водних видів спорту; агробіостанцію-ботанічний сад; астрономічна обсерваторія; виставкова зала; музей історії університету; юридична клініка; парк сільськогосподарської техніки; спортивно-оздоровчий табір «Буревісник» на березі Чорного моря загальною площею 51,2 тис. м². В університеті діє редакційно-видавничий відділ, що задовольняє потреби викладачів і студентів у друкованих навчально-методичних матеріалах.

Для вирішення службових питань використовується транспорт університету. Власні газові котельні обігрівають учбові корпуси та студентські гуртожитки університету.

Всі заняття студентів екологів проходять в навчально-лабораторному корпусі №1, який збудований у 1978 році. Загальна площа – 10510 м². Навчальна площа – 10252 м². До складу головного навчально-лабораторного корпусу входять: навчально-лабораторний корпус – восьмиповерхова споруда, в якій розміщені 8 факультетів, аудиторний корпус де розміщено адміністративні, господарські служби та факультет фізичного виховання й спорту з прибудованою спортивною залю, роздягальнями та іншими приміщеннями господарського призначення; актова зала, факультет культури і мистецтв, приміщення бібліотеки з читальними залами, актова зала загальною площею – 1213,5 м². Спортивні зали загальною площею – 1213,5 м².

Для проведення освітнього процесу факультет біології, географії і екології має достатні за площею навчальні аудиторії, приміщення для професорсько-викладацького складу, науково-дослідних лабораторій, навчально-допоміжного персоналу. Навчальні приміщення, що використовуються в процесі підготовки магістрів зі спеціальності 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища», відповідають Державним будівельним нормам України ДБН В.2.2.-3-97 «Будинки та споруди навчальних закладів», затверджених наказом Державного комітету України у справах містобудування і архітектури від 27 червня 1996 року № 117, санітарно-гігієнічним нормам, вимогам правил пожежної безпеки, вимогам нормативних актів з охорони праці.

За кафедрами факультету закріплені навчальні аудиторії, лабораторії, методичні кабінети, викладацькі. На випусковій кафедрі використовуються спеціалізовані аудиторії із біології та загальної екології (612), зоології та етології (608), геології та геоморфології (617), геоінформаційних систем і технологій (604), заповідної справи (720), зоологічний музей (626), екологічної експертизи

(627). Загальна площа спеціалізованих навчальних кафедральних приміщень 104 кв.м.

В Херсонському державному університеті створена вагома за матеріально-технічною базою бібліотека, яка є освітнім, науковим, інформаційним та культурно-просвітницьким структурним підрозділом університету і забезпечує творами друку та іншими інформаційними матеріалами освітній процес вищого навчального закладу, наукові дослідження вчених університету.

Ботанічний сад. Ботанічний сад заснований у 1934 році. На його території розводили і вирощували колекційні види рослин. У 1948 році Ботанічний сад було передано педагогічному університетові. На базі саду проходять практику студенти природничих спеціальностей. Навчальна площа – 12540м². Працівники Ботанічного саду і студенти традиційно доглядають за колекційними видами рослин з метою їх збереження.

Гуртожитки. При університеті функціонують три гуртожитки для студентів. Гуртожиток № 2 – розташований на вул. Червоностудентській, 34. Рік будівництва – 1968 р. Висотність – 5 поверхів. Загальна площа – 3982 м². Житлова площа – 3161 м². Навчальна площа – 1334м². Кількість місць – 423. Гуртожиток №3 – розташований по вул. 40 років Жовтня, 2. Рік побудови – 1980 р. Висотність – 9 поверхів. Загальна площа – 6224 м². Житлова площа – 3132 м². Навчальна площа – 1400м². Кількість місць – 477. Гуртожиток №4 – розташовано по вул. Ливарна, 1. Рік побудови – 1987р., висотність – 9 поверхів. Загальна площа – 6221 м². Житлова площа – 3192 м². Навчальна площа – 1400м². Кількість місць – 480. Всі зазначені будівлі відповідають санітарним та технічним нормам.

Матеріально-технічна база університету включає будівлі, споруди, комунікації, обладнання, транспортні засоби, інвентар та інше майно, яке є державною власністю. Херсонський державний університет здійснює права користування і розпорядження відведеними йому земельними ділянками та переданим на баланс майном згідно з чинним законодавством країни.

Ректорат та адміністрація ВНЗ, декани та завідувачі кафедрами приділяють постійну увагу надійному збереженню державного майна. Всі матеріальні цінності знаходяться на відповідальному збереженні матеріально-відповідальних осіб, які є на кожному факультеті університету.

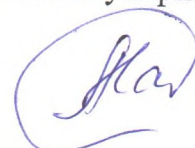
Висновки: рівень матеріально-технічного та іншого ресурсного забезпечення освітнього процесу, відповідає державним вимогам до акредитації магістрів зі спеціальності 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» галузі знань 0401 «Природничі науки».

7. Інформаційне забезпечення освітнього процесу

Головне інформаційне забезпечення підготовки фахівців рівня вищої освіти «магістр» спеціальності 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» здійснюється науковою бібліотекою як провідною інформаційною структурою університету. Бібліотека значною мірою сприяє реалізації навчального процесу та розвитку подальшого культурного потенціалу майбутніх фахівців. Виконуючи комплекс поставлених завдань, вона поєднує функції різних бібліотек: наукової, навчальної, спеціальної, масової.

Загальна площа бібліотеки 1618,68м². Зона розташування фондів 834,75м². Зона обслуговування читачів 616м². Структура бібліотеки уніфікована, є чотири

Голова комісії, професор

Пахомов О.Є.

відділи: 1) комплектування та наукової обробки документів з сектором каталогізування; 2) зберігання фондів; 3) обслуговування читачів; 4) інформаційно-бібліографічний з сектором інформаційного обслуговування.

Обслуговування читачів здійснюється диференційовано на 3-х абонементів та в 6 галузевих читальних залах на 380 місць. Комп'ютерна техніка (27), що знаходиться у бібліотеці, підключена до адміністративної мережі університету і до Інтернету. У читальних залах Інтернет доступний протягом дня без обмежень, для роботи співробітників університету доступ до Інтернету з комп'ютерів на робочих місцях - відповідно графіку. Крім того, встановлена система WI-FI дозволяє працювати на території університету всім зареєстрованим користувачам протягом дня без обмежень.

На сьогодні бібліотечний фонд становить 507204 примірника. З них: наукової літератури – 244948; навчальної літератури – 195969; журналів – 79054; комплектів газет – 18518. Дисертаційний фонд складає 289 документів, фонд авторефератів – 976 документів. З цим фондом активно працюють викладачі, аспіранти, здобувачі, студенти ХДУ та науковці інших ВНЗ.

Книгозабезпеченість навчального процесу відповідає акредитаційним вимогам. Основні джерела поповнення фонду: Видавництва та книготорговельні організації України; редакційно-видавничий центр ХДУ, навчально-методичні видання викладачі ВНЗ; подарунки від авторів, організацій; Інтернет-ресурси; акція «Подаруй бібліотеці книгу».

Фонди бібліотеки розкривають 14 каталогів, 10 картотек, в тому числі каталог і картотека праць викладачів університету. Середньорічна кількість читачів обслугованих всіма структурними підрозділами складає 321100, які опрацьовують 665874 документа.

На факультеті біології, географії та екології випускаються 3 фахові наукові журнали: «Чорноморський ботанічний журнал», «Природничий альманах» та «Вісник ХДУ. Серія: Географічні науки».

Забезпеченість процесу фаховою літературою складає 100 % необхідних підручників та посібників, серед яких достатня кількість таких, що підготовлені та вийшли друком в університетському видавництві. Для спеціальності 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» наявні: 349 примірників, з них державною мовою видання – 244, загальний відсоток державною мовою видання – 70%.

Постійно відбувається вдосконалення технічної бази для інформаційного забезпечення діяльності бібліотеки ХДУ, зокрема шляхом придбання комп'ютерної техніки, допоміжних технічних засобів, а також програм, тощо.

Студенти забезпечені фаховими періодичними виданнями у відповідності до ліцензійних вимог. Читальні зали університету повною мірою забезпечені фаховими періодичними виданнями («Безпека життєдіяльності», «Бібліотечка всеукраїнської екологічної ліги», «Гуманитарный экологический журнал», «Довкілля та здоров'я», «Екологічний вісник», «Надзвичайна ситуація», «Охорона праці», «Экологическая экспертиза», «Экология предприятия»).

Студенти користуються бібліотекою університету, її основними фондами та читальними залами. Значна частина студентів користується обласною науковою бібліотекою ім. О. Гончара та обласною науковою медичною бібліотекою, з якими укладено відповідну угоду.

Іншим джерелом Інформації є комп'ютерна мережа Інтернет та Wi-Fi, до якої підключена університетська локальна мережа. Це дає можливість студентам та викладачам вишу користуватися фондами інтернет-бібліотек як із стаціонарних комп'ютерів, так і з власних ноутбуків.

Висновок: аналіз інформаційного забезпечення освітнього процесу з підготовки фахівців рівня «магістр» спеціальності 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» засвідчив його відповідність акредитаційним вимогам.

8. Якісні характеристики підготовки фахівців

Кафедрами університету організують освітній процес з підготовки магістрів зі спеціальності 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» з урахуванням затверджених у ХДУ положень про атестацію здобувачів вищої освіти, організацією самостійної роботи студентів та систему контролю знань, організацію наукових досліджень студентів, концепції та плани виховної роботи, планування видання навчально-методичних розробок, індивідуальних планів роботи викладачів.

З метою контролю поточної успішності та самостійної роботи студентів на факультеті біології, географії і екології кожний семестр проводяться атестації, з усіх дисциплін передбачених робочими навчальними планами. При проведенні атестації студентів використовуються результати поточних та модульних контрольних робіт, оцінки на практичних та семінарських заняттях, виконання домашніх завдань та оцінки самостійної роботи студентів, виконання індивідуальних завдань тощо.

Заліки з дисциплін, робочі програми яких передбачають проведення лабораторних, практичних чи семінарських занять, виставляються за результатами поточної успішності навчання студентів. Екзамени проводяться за білетами або тестовими завданнями, розробленими у відповідності до робочих навчальних програм, і охоплюють усі аспекти предметів, що вивчаються. Білети та тестові завдання щорічно затверджуються на засіданнях кафедр.

Результати екзаменаційних сесій та атестацій обговорюються на засіданнях кафедр, навчально-методичній та вченій раді факультету біології, географії і екології, а також у студентських групах.

Експертна комісія провела перевірку успішності виконання залишкових знань та виявила незначну розбіжність між даними самоаналізу та проведеного контролю з дисципліни.

Показники абсолютної успішності виконання ККР студентами спеціальності 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» при акредитаційній експертизі для дисципліни з циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки «Філософія та методологія науки» становлять 100%, показник якості 60%, середній бал 3,8. Відхилення від самоаналізу склало 0% за показником якості, 0% за абсолютною успішністю та на 0,2 більше за середнім балом.

Для дисципліни з циклу природничо-наукової (фундаментальної) підготовки – «Методика викладання фахових екологічних дисциплін у вищому навчальному закладі» показник успішності становить 100%, показник якості

Голова комісії, професор

Пахомов О.Є.

знань 80%., середній бал 4,4. Відхилення від самоаналізу склало 0% за показником якості, 0% за абсолютною успішністю та 0,2 за середнім балом.

Для дисциплін з циклу спеціальної (фахової) підготовки – «Екологічний менеджмент і аудит», «Основ територіального планування», «Молекулярна екологія» показник успішності становить 100%, показник якості знань 85%, середній бал 4,5. Відхилення від самоаналізу склало 0% за показником якості, 0% за абсолютною успішністю та 0,2 менше за середнім балом.

У процесі експертизи була проведена перевірка якості проходження практик магістрів екологів. Наскрізна та робочі програми практик містять завдання, які повною мірою відображають основні напрямки розвитку системи фахової підготовки магістрів екологів у даному регіоні.

Під час усіх видів практик студентами оформлюється необхідна документація, яка повною мірою відображає головні положення програм практик; студенти переважно добре підготовлені до професійної діяльності, мають ґрунтовні знання та практичні вміння; оформлення звітної документації відповідає нормативним вимогам щодо подібного типу робіт.

Експертами була проведена вибіркова перевірка 20% звітів з виробничої практики магістрів зі спеціальності 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища». Рівень звітів відповідає виставленим оцінкам.

Експертна комісія провела вибірковий аналіз виконання студентами дипломних робіт і встановила достатній високий рівень теоретичної та практичної підготовки студентами виконання та оформлення їх. Практично всі роботи мали сучасний характер, достатній об'єм власних експериментальних досліджень, грамотну статистичну обробку результатів та їх фаховий аналіз. Дипломні роботи відображають або оригінальні дослідження, або є фрагментами фундаментальних досліджень з наукових напрямів кафедр факультету біології, географії і екології.

Оформлення робіт відповідає встановленим вимогам, є грамотним та охайним. Високий рівень виконання випускових робіт підтверджується науковими публікаціями, що є обов'язковими для студентів освітнього ступеню «магістр». Показники якості захисту магістерських робіт за останній рік становлять – 87,5%.

Висновки: за результатами проведеної перевірки щодо проходження виробничої практики та атестації здобувачів вищої освіти магістрами, комісія дійшла таких висновків: зміст та проведення практик у повній мірі відповідають вимогам, є актуальними, дипломні роботи виконуються у відповідності до встановлених вимог. Експертна комісія встановила, що якість виконання ККР, результатів сесії та атестації відповідають встановленим вимогам.

Вивчивши стан якості підготовки випускників освітнього ступеня «магістр» за спеціальності 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» галузі знань 0401 «Природничі науки», експертна комісія дійшла висновків, що навчальний заклад дотримується вимог державних стандартів якості освіти і акредитації.

Голова комісії

О.Є. Пахомов

9. Перелік зауважень (приписів) контролюючих органів та заходи з їх усунення

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 24.01.2011 р. № 128-Л, головою експертної комісії з повторної акредитаційної експертизи підготовки фахівців зі спеціальності 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» у Херсонському державному університеті був затверджений доктор геолого-мінералогічних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту управління та екологічної безпеки Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління Міністерства екології та природних ресурсів України, Білявський Георгій Олексійович.

Під час роботи експертної комісії з акредитації Міністерства освіти та науки України безпосередньо у навчальному закладі з 15.02.2011 по 16.02.2011 р., були висунуті наступні зауваження та рекомендації:

- Відсутня в електронному вигляді інформаційна база даних з проблемної регіональної екологічної тематики;
- Виробнича практика магістрів проводиться лише на базі державних екологічних установ Херсонської області, що утруднює вивчення досвіду фахових установ інших регіонів;
- Для підвищення якості профорієнтаційної роботи та збільшення інтересу іноземних громадян на сайті кафедри розробити інформаційну сторінку на англійській мові;
- Підвищити якість наукової самостійної роботи магістрів, за рахунок запрошення на магістерські колоквиуми, провідних науковців інших вузів та фахівців державних екологічних установ області;
- Особливу увагу професорсько-викладацького складу кафедри звернути на розробку навчально-методичних матеріалів для підготовки магістрів заочної форми навчання (методичні вказівки, посібники, конспекти лекцій та ін.)

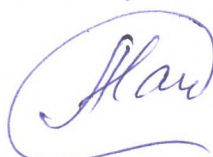
Враховуючи зауваження експерта та для покращення інформативної бази підготовки фахівців зі спеціальності 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» на кафедрі екології та географії була створена комп'ютерна база матеріалів з регіональної екологічної тематики.

З метою розширення кількості баз практик та враховуючи рекомендації експерта, співробітниками факультету біології, географії та екології були підписані угоди із державними установами інших регіонів України, серед яких НПП «Вишницький» (Чернівецька область), НПП «Бузький гард» (Миколаївська область), НПП «Приазовський» (Запорізька область). В межах відповідних природоохоронних закладів проходять практику студенти різних курсів факультету біології, географії і екології.

Враховуючи рекомендацію експерта в межах сайту факультету біології, географії і екології була розміщена профорієнтаційна інформація на англійській мові, завдяки цьому напрямку підготовки 6.0401006 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» освітнього рівня «бакалавр» навчалися та навчаються іноземні студенти, з Габону, Камеруну та Азербайджану.

Для підвищення якості наукової та самостійної роботи магістрів відповідної спеціальності, та враховуючи рекомендацію експертів, на роботу до кафедри екології та географії були запрошені провідні науковці вузів Херсону,

Голова комісії, професор

Пахомов О.Є.

серед яких д.с-г.н., професор Пилипенко Ю.В., д.с-г.н., професор Морозов О.В. та к.економ.н. зі спеціальності економіка природокористування Дудяк Н.В.

Враховуючи рекомендацію експертів випусковою кафедрою екології та географії були підготовлені всі необхідні документи для акредитації спеціальності 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища», освітнього рівня «магістр» на заочній формі навчання, але лише з 2015 року нам дозволили проводити набір на відповідну форму навчання.

Усі зауваження та рекомендації експертів Міністерства освіти та науки України були усунуті та виконані у повному обсязі.

10. Загальні висновки та пропозиції

За результатами аналізу стану матеріально-технічного, наукового-методичного та кадрового забезпечення підготовки магістрів за спеціальністю 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» галузі знань 0401 «Природничі науки» експертна комісія, відзначає, що позитивним у роботі факультету біології, географії і екології та випускової кафедри екології та географії є:

- в процесі підготовки фахівців за спеціальністю 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» освітнього рівня «магістр» задіяне 18 викладачів, з яких докторів наук – 7 (38,8 %), кандидатів наук – 11 (61,2%).
- на факультеті біології, географії і екології на кафедрі екології та географії виконує обов'язки завідувача кафедри доктор наук, професор Бойко М.Ф., який є засновником наукової школи та під керівництвом якого було захищено 2 докторські та 5 кандидатських дисертацій, в той же час кафедрами ботаніки та соціально-економічної географії керують доктора наук, які мають фахові публікації у вітчизняних та міжнародних журналах з імпакт-фактором,
- на факультеті біології, географії і екології, існує стаціонарна аспірантура із спеціальності - 03.00.16 екологія, до якої періодично вступають та навчаються випускники та співробітники кафедри.
- матеріальна база Херсонського державного університету, факультету біології, географії і екології, а також кафедри екології та географії, дозволяє здійснювати освітній процес з використанням міжнародних інформаційних ресурсів у режимі он-лайн, проводити веб-конференції, лекційні та практичні заняття з використанням мультимедійних засобів.
- магістранти екології беруть активну участь у науково-дослідних роботах кафедр факультету, студентських олімпіадах, у Всеукраїнських конференціях та у Всеукраїнському конкурсі захисту науково-дослідних робіт.
- комісія підтверджує, що науково-педагогічні працівники факультету проводять активну роботу із обґрунтування створення значної кількості різноманітних природоохоронних закладів Херсонської області та інших регіонів України, серед яких НПП «Олешківські піски», НПП «Джарилгацький» та НПП «Нижньодніпровський».

При перевірці результатів діяльності на місці експертна комісія висловила рекомендації, що не входять до складу обов'язкових і не впливають на позитивне рішення про акредитацію, але дозволяють поліпшити якість підготовки фахівців:

Голова комісії, професор

Пахомов О.Є.

- підвищити активність викладачів, які беруть участь в підготовці фахівців зі спеціальності 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» освітнього рівня «магістр», в напрямку публікації матеріалів власних досліджень у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз, зокрема Index Copernicus, Scopus, Web of Science тощо;

- постійно підвищувати науковий рівень періодичних видань, які існують на факультеті і розпочати роботу щодо входження цих видань до міжнародних наукометричних баз;

- активніше залучати студентів до виконання держбюджетних та госпдоговірних наукових тем, що розробляються кафедрами факультету;

- викладачам та студентам більш активно брати участь у державних конкурсах наукових проектів та науково-дослідних робіт;

- проводити роботу по підвищенню науково-методичного рівня викладачів та студентів шляхом проходження стажування на базі провідних університетів та науково-дослідних інститутів НАН України та зарубіжжя, розширити наукову співпрацю викладачів та студентів із зарубіжними науковими установами.

ВИСНОВКИ ЕКСПЕРТНОЇ КОМІСІЇ

На підставі поданих на акредитацію матеріалів Херсонського державного університету і перевірки результатів діяльності безпосередньо у навчальному закладі експертна комісія дійшла висновку, що підготовка фахівців зі спеціальності 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» відповідає нормативним вимогам і пропонує Акредитаційній комісії Міністерства освіти і науки України акредитувати підготовку магістрів зі спеціальності 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища» у Херсонському державному університеті з ліцензованим обсягом 15 осіб, по денній і 15 осіб – заочній формах навчання.

“7” квітня 2016 р.

Голова експертної комісії:

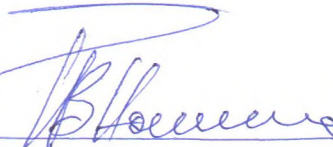
доктор біологічних наук, професор,
завідувач кафедри зоології і екології
Дніпропетровського національного
університету імені Олеся Гончара

Пахомов О.Є.

Член експертної комісії:

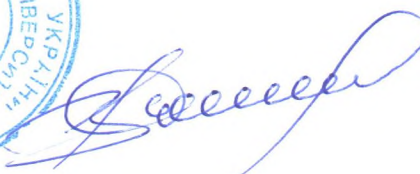
доктор біологічних наук, професор
завідувач кафедри біології і екології
Миколаївського національного
університету імені В.М.Сухомлинського

Наконечний І.В.

«Ознайомлений»

Ректор Херсонського
державного університету,
професор, доктор юридичних наук

Стратонов В.М.

Порівняльна таблиця відповідності стану забезпечення Херсонського державного університету Ліцензійним умовам надання освітніх послуг у сфері вищої освіти зі спеціальності 8.04010601 «Екологія та охорона навколишнього середовища»

другий (магістерський) рівень

№ з/п	Назва показника (нормативу)	Значення показника (нормативу) *	Фактичне Значення показника**	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1	2	3	4	5
1. Загальні вимоги				
1.1.	Концепція діяльності за заявленим напрямом (спеціальністю), погоджена з Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласною, Київською, Севастопольською міськими державними адміністраціями	+	+	-
1.2.	Заявлений ліцензований обсяг (денна форма навчання/заочна форма навчання)	15/15	15/15	0/0
2. Кадрове забезпечення підготовки фахівців заявленої спеціальності				
2.1	Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин соціально-гуманітарного циклу дисциплін навчального плану спеціальності (% від кількості годин)	95	100	+5
	у тому числі які працюють у даному навчальному закладі за основним місцем роботи	50	100	+50
2.2.	Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин фундаментального циклу дисциплін навчального плану спеціальності (% від кількості годин) (за винятком військових навчальних дисциплін)	95	100	+5
	у тому числі які працюють у даному навчальному закладі за основним місцем роботи	50	60	+10

Голова комісії, професор

Пахомов О.Є.

	з них: докторів наук або професорів (при розрахунку частки докторів наук або професорів дозволяється прирівнювати двох кандидатів наук, доцентів, які мають стаж безперервної науково-педагогічної роботи в даному навчальному закладі не менше 10 років, а також є авторами (співавторами) підручників, навчальних посібників з грифом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України або монографій, до одного доктора наук або професора)	40, але не менше ніж один доктор наук або професор на 25 осіб ліцензованого обсягу	60 д.пед.н, професор	+20
2.3.	Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин фахових дисциплін навчального плану спеціальності (% від кількості годин)	95	100	+5
	у тому числі які працюють у даному навчальному закладі за основним місцем роботи	50	92	+42
	з них: докторів наук або професорів (при розрахунку частки докторів наук або професорів дозволяється прирівнювати двох кандидатів наук, доцентів, які мають стаж безперервної науково-педагогічної роботи в даному навчальному закладі не менше 10 років, а також є авторами (співавторами) підручників, навчальних посібників з грифом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України або монографій, до одного доктора наук або професора)	40, але не менше ніж один доктор наук або професор на 25 осіб ліцензованого обсягу	46,8, 2 д.геогр.н, 1 д.б.н, професор, 1 д.пед.н, професор, 1 д.с-г.н., професор	+6,8
2.4.	Частка педагогічних працівників вищої категорії, які викладають лекційні години дисциплін навчального плану спеціальності та працюють у даному навчальному закладі за основним місцем роботи (% від кількості годин для кожного циклу дисциплін навчального плану)	-		
2.5.	Наявність кафедри (циклової комісії) з фундаментальної підготовки	+	+	-
2.6.	Наявність кафедри зі спеціальної (фахової) підготовки, яку очолює фахівець відповідної науково-педагогічної спеціальності:	+	+	-
	доктор наук або професор	+	+	-
	кандидат наук, доцент	-	-	-

Голова комісії, професор

Пахомов О.Є.

3. Матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності				
3.1.	Забезпеченість приміщеннями для проведення навчальних занять та контрольних заходів (кв. метрів на одну особу для фактичного контингенту студентів та заявленого обсягу з урахуванням навчання за змінами)	2,4	10,4	+8
3.2	Забезпеченість мультимедійним обладнанням для одночасного використання в навчальних аудиторіях (мінімальний відсоток кількості аудиторій)	30	30	-
3.3	Наявність соціально-побутової інфраструктури:			
	1) бібліотеки, у тому числі читального залу	+	+	-
	2) пунктів харчування	+	+	-
	3) актового чи концертного залу	+	+	-
	4) спортивного залу	+	+	-
	5) стадіону та/або спортивних майданчиків	+	+	-
	6) медичного пункту	+	+	-
3.4.	Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком (мінімальний відсоток потреби)	70	70	-
3.5	Забезпеченість комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідними для виконання навчальних планів	+	+	-
4. Навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності				
4.1	Наявність опису освітньої програми	+	+	-
4.2	Наявність навчального плану та пояснювальної записки до нього	+	+	-
4.3	Наявність робочої програми з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	-
4.4	Наявність комплексу навчально-методичного забезпечення з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	-
4.5	Наявність програми практичної підготовки, робочих програм практик	+	+	-
4.6	Забезпеченість студентів навчальними матеріалами з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	-
4.7	Наявність методичних матеріалів для проведення атестації здобувачів	+	+	-

Голова комісії, професор

Пахомов О.О.

5. Інформаційне забезпечення освітньої діяльності				
5.1	Забезпеченість бібліотеки вітчизняними та закордонними фаховими періодичними виданнями відповідного або спорідненого профілю, в тому числі в електронному вигляді	не менш як п'ять найменувань	9	+4
5.2	Наявність доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного або спорідненого профілю (допускається спільне користування базами кількох закладів освіти)	+	+	-
5.3	Наявність офіційного веб-сайту закладу освіти, на якому розміщена основна інформація про його діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітня/освітньо-наукова/видавнича/атестаційна (наукових кадрів) діяльність, навчальні та наукові структурні підрозділи та їх склад, перелік навчальних дисциплін, правила прийому, контактна інформація)	+	+	-
5.4	Наявність електронного ресурсу закладу освіти, який містить навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін навчального плану, в тому числі в системі дистанційного навчання (мінімальний відсоток навчальних дисциплін)	60	60	-

“7” квітня 2016 р.

Голова експертної комісії:

доктор біологічних наук, професор,
завідувач кафедри зоології і екології
Дніпропетровського національного
університету імені Олеся Гончара

Пахомов О.Є.

Член експертної комісії:

доктор біологічних наук, професор
завідувач кафедри біології і екології
Миколаївського національного
університету імені В.М.Сухомлинського

Наконечний І.В.

«Ознайомлений»

Ректор Херсонського
державного університету,
професор, доктор юридичних наук

Стратонов В.М.

**Якісні характеристики освітньої підготовки фахівців рівня вищої освіти
«магістр» спеціальності 8.04010601 «Екологія та охорона
навколишнього середовища»**

№ з/п	Назва показника (нормативу)	Значення показника (нормативу)*	Фактичне Значення показника**	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1	2	3	4	5
1. Якісні характеристики підготовки фахівців				
1.1	Умови забезпечення державної гарантії якості вищої освіти			
1.1.1	Виконання навчального плану за показниками: перелік навчальних дисциплін, години, форми контролю, %	100	100	-
1.1.2	Підвищення кваліфікації викладачів постійного складу за останні 5 років, %	100	100	-
1.1.3.	Чисельність науково-педагогічних (педагогічних) працівників, що обслуговують спеціальність і працюють у навчальному закладі за основним місцем роботи, які займаються вдосконаленням навчально- методичного забезпечення, науковими дослідженнями, підготовкою підручників та навчальних посібників, %	100	100	-
1.2	Результати освітньої діяльності (рівень підготовки фахівців), не менше %			
1.2.1	Рівень знань студентів з гуманітарної та соціально-економічної підготовки:			
	Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
	Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	60	+10
1.2.2	Рівень знань студентів з природничо-наукової (фундаментальної) підготовки:			
	Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
	Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	80	+30
6.2.3	Рівень знань студентів зі спеціальної (фахової) підготовки:			
	Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
	Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	80	+30
6.3	Організація наукової роботи			
6.3.1	Наявність у структурі навчального закладу наукових підрозділів	+	+	-

Голова комісії, професор

Пахомов О.Є.

3. Матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності				
3.1.	Забезпеченість приміщеннями для проведення навчальних занять та контрольних заходів (кв. метрів на одну особу для фактичного контингенту студентів та заявленого обсягу з урахуванням навчання за змінами)	2,4	10,4	+8
3.2	Забезпеченість мультимедійним обладнанням для одночасного використання в навчальних аудиторіях (мінімальний відсоток кількості аудиторій)	30	30	-
3.3	Наявність соціально-побутової інфраструктури:			
	1) бібліотеки, у тому числі читального залу	+	+	-
	2) пунктів харчування	+	+	-
	3) актового чи концертного залу	+	+	-
	4) спортивного залу	+	+	-
	5) стадіону та/або спортивних майданчиків	+	+	-
	6) медичного пункту	+	+	-
3.4.	Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком (мінімальний відсоток потреби)	70	70	-
3.5	Забезпеченість комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідними для виконання навчальних планів	+	+	-
4. Навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності				
4.1	Наявність опису освітньої програми	+	+	-
4.2	Наявність навчального плану та пояснювальної записки до нього	+	+	-
4.3	Наявність робочої програми з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	-
4.4	Наявність комплексу навчально-методичного забезпечення з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	-
4.5	Наявність програми практичної підготовки, робочих програм практик	+	+	-
4.6	Забезпеченість студентів навчальними матеріалами з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	-
4.7	Наявність методичних матеріалів для проведення атестації здобувачів	+	+	-

Голова комісії, професор

Пахомов О.Є.

6.3.2	Участь студентів у науковій роботі (наукова робота на кафедрах та в лабораторіях, участь в наукових конференціях, конкурсах, виставках, профільних олімпіадах тощо)	+	+	-
-------	---	---	---	---

“7” квітня 2016 р.

Голова експертної комісії:

доктор біологічних наук, професор,
завідувач кафедри зоології і екології
Дніпропетровського національного
університету імені Олеся Гончара

Пахомов О.Є.

Член експертної комісії:

доктор біологічних наук, професор
завідувач кафедри біології і екології
Миколаївського національного
університету імені В.М.Сухомлинського

Наконечний І.В.

«Ознайомлений»

Ректор Херсонського
державного університету,
професор, доктор юридичних наук

Стратонов В.М.